

نقدی بر گردشگری غذا

پژمان حاتمی‌فر

کارشناسی ارشد برنامهریزی گردشگری

غذا در هر جامعه‌ای به‌عنوان یک پدیده فرهنگی، صرفاً یک محصول برای ادامه زندگی افراد نیست. آن چه مصرف می‌شود نیازمند یک قالب تایید و تصویب شده از فرهنگ، مذهب، باورها و حوادث تاریخی است و در نتیجه صرف کردن غذای یک جامعه یعنی لمس فرهنگ موجود و جاری آن جامعه.

از سویی با توجه به اهمیت این موضوع، گردشگری غذا امروزه به‌عنوان یک محور اصلی در صنعت گردشگری به یکی از شاخه‌های جدید در این صنعت مبدل شده که مطابق آمار سازمان جهانی گردشگری هر گردشگر حدود ۱۰۰ تا ۲۰۰ دلار در سفر خود را به آن اختصاص می‌دهد. همین موضوع باعث می‌شود حدود ۲۰۰ میلیارد دلار از درآمدهای صنعت گردشگری به غذا تعلق پیدا کند.

از سوی دیگر در کشور ما وجود فرهنگ‌های گوناگون به ایجاد تنوع غذایی بسیاری انجامیده است. در همین راستا شهر رشت به‌عنوان مهم‌ترین شهر گردشگری غذا مطرح شده که در سال ۱۳۹۴ به‌عنوان شهر خلاق خوراک‌شناسی ایران در فهرست شبکه شهرهای خلاق یونسکو به ثبت رسید. در نگاه اول این نوع گردشگری جذاب است، اما با وجود فواید و جذابیت آن، معایبی برای جوامع میزبان به‌خصوص جوامع کوچکتر دارد.

در درجه اول مهم‌ترین نقدی که بر گردشگری غذا وارد می‌شود این است که در صورتی که یک رستوران یا کافه محلی مشهور شود، تقاضای بالایی برای رزرو خواهد داشت. همین مسأله می‌تواند به‌عنوان شهر خلاق خوراک‌شناسی ایران در انتقاف از چند جهت قابل بحث و بررسی است؛ یکی این‌که ظرفیت تحمل محیطی یک فضای گردشگری کاملاً مشخص است و دوم این‌که با افزایش تعداد مشتری‌ها احتمالاً نفعدهای بیشتری در سایتهایی مانند TripAdvisor در مورد آن مکان نوشته خواهد شد که این امر ممکن است تعداد کامنت‌های منفی یک کسب‌وکار را به شکل چشمگیری افزایش دهد. این موضوع باعث می‌شود کارکنان آن کسب‌وکار مجبور شوند ساعات بیشتری در طول روز کار کنند و پس از مدتی به دلیل فرسایشی بودن شغلشان مجبور به ترک آن شوند.

در درجه دوم، مادامی که یک کسب‌وکار غذا مشهور می‌شود و روزانه تعداد زیادی گردشگر را پذیرایی می‌کند، با حجم بالایی از توقعات و انتظارات گاه‌ها مسأله‌ساز مواجه می‌شود. به‌عنوان مثال یک شربت‌خانه سنتی در شهر اصفهان پس از مشهور شدن مجبور خواهد بود پاسخگوی انتظارات بیش از حد شود و گردشگران احتمالاً فکر کنند که به دلیل معروف بودن آن کسب‌وکار، انتظارشان برآه نیست. این مسأله موجب می‌شود پس از مدتی هویت اصلی آن کسب‌وکار محلی دستخوش تغییراتی شود یا به دلیل دریافت کامنت‌هایی مانند: «آن غذا را ندارند»، «آن نوشیدنی که خیلی معروف است را ندارند» و سایر کامنت‌هایی از این قبیل؛ رتبه‌شان در سایت‌های گردشگری بشدت افت پیدا کند و در بلندمدت به کاهش تعداد مشتریان آنها بینجامد.

از نگاه دیگر هر چند امروزه بسیاری از رستوران‌ها در تلاش برای رقابت در بازارند، اما مهم‌ترین نقدی که بر گردشگری غذا وارد می‌شود این است که باعث فشار بیش از حد به سرآشپه‌ها شده‌اند. به‌عنوان مثال در رستوران‌های محلی که امروزه بسیار پرطرفدار شده‌اند بسیاری از گردشگران به دنبال سرآشپه هستند تا بتوانند حداقل یک عکس با او بیندازند و در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک بگذارند. باوجود علاقه شدید گردشگران به سرآشپه‌ها باید قبول کرد که کار آنها در آشپزخانه است، نه در سالن رستوران یا کافی‌شاپ و میزبانی از گردشگران.

از سویی دیگر گردشگری غذا باعث می‌شود در جوامعی که از نظر زیرساخت‌ها کمتر توسعه یافته‌اند، آلودگی‌های محیطی به سرعت افزایش پیدا کند. به‌عنوان مثال در صورت افزایش تعداد مشتریان یک کسب‌وکار محلی حجم بالایی از فاضلاب به محیط زیست وارد می‌شود که در صورت کنترل نشدن خسارت‌های قابل ملاحظه‌ای به محیط زیست وارد خواهد کرد و از قضا این موضوع در مقصدهایی که دارای جاذبه‌های طبیعی هستند، مانند شمال کشور بسیار شدیدتر خواهد بود.

تحقیقات نشان می‌دهد که خستگی راننده یکی از عوامل مؤثر در بیش از ۲۰ درصد تصادفات جاده‌ای و بیش از یک چهارم تصادفات کشنده و جدی است.

هشدار آتش‌نشانی بازار تهران در خطر

سخنگوی سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری تهران با بیان این‌که روکش سیم‌های برق نواحی بازار همچنان پارچه‌ای است، به بازاربان توصیه کرد که ایمنی مغازه‌ها باید به صورت دوره‌ای توسط کارشناسان موردبازدید و بررسی قرار گیرد تا از خطرات احتمالی جلوگیری کنند. جلال ملکی درباره وقوع حوادث مرتبط با برق در بازار تهران گفت: «حوادث برق در صد قابل توجهی از حوادث بازار تهران را شکل می‌دهد، به‌طوری که می‌توان آن را مهم‌ترین عامل حوادث بازار دانست.» او ادامه داد: «نواقص برقی از جمله اتصالی‌ها، کشیدن بار اضافه از مدار، بوسیده و فرسوده بودن سیم‌های برق، دستکاری در مدار، دستکاری فیوزها و... می‌تواند موجب بروز حوادث برقی شود که این تخلفات به‌خصوص در کارخانه‌ها، مراکز صنعتی، کارگاه‌های مده می‌شود و از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.»

گزارش «شهروند» درباره طغیان حشرات با افزایش پوشش گیاهی در نقاط مختلف ایران

تلاش تازه ملخ‌ها، کرم‌ها و پروانه‌ها برای حفظ بقا

سه روز پیش صدها ملخ به سه مدرسه فر دیس حمله کردند. تعداد این حشرات جهنده آن قدر زیاد بود که آتش‌نشانی منطقه هم برای مهارشان به صحنه آمد و تیم‌های جهاد کشاورزی هم شروع کردند به سمپاشی کانون‌های آلوده به ملخ در سطح شهر

اول ملخ‌های مهاجر آمدند، بعد پروانه‌های رنگین‌بانو، سوسک‌ها بعد از آنها آمدند و کرم‌های پشمالو و ملخ‌های بومی هم تازه رسیده‌اند

شهروند | یک روز ملخ‌های دریایی مخرب، روز دیگر پروانه‌های رنگارنگ، یک روز سوسک‌های بدبو، روز دیگر کرم‌های پشمالو؛ طبیعت هر روز حشره جدیدی برای مارو می‌کند. مثل سه روز پیش که ملخ‌ها سه مدرسه فر دیس کرج را قرق کردند و مثل همین حالا که بسیاری از نقاط تهران و کرج پر از پروانه‌های رنگارنگ است. سر و کله ملخ‌ها قبل از همه حشرات پیدا شده بود؛ درست بعد از بارندگی و سیل گسترده فروردین. آنها ۶ استان را محاصره کردند. اما آن ملخ‌های صحرایی کوچنده با ملخ‌هایی که دیروز به مدرسه رفته‌اند فرق دارند؛ اینها خطری برای آدم‌ها ندارند، مثل پروانه‌های تهران و کرم‌های پشمالوی لرستان که تبدیل شدند به شب‌پره. مردم شاید به طغیان حشرات چندان عادت نداشته باشند، اما از نظر حشره‌شناسان طغیان حشرات طبیعی است. تاجایی که حتی مسئول بخش حشرات سازمان حفاظت محیط زیست به «شهروند» می‌گوید تا وقتی هوا معتدل است، باز هم باید منتظر افزایش گونه‌های دیگری از حشرات باشیم.

سه مدرسه در قرق ملخ‌ها

سه روز پیش صدها ملخ به سه مدرسه فر دیس حمله کردند. تعداد این حشرات جهنده آن قدر زیاد بود که آتش‌نشانی منطقه هم برای مهارشان به صحنه آمد و تیم‌های جهاد کشاورزی هم شروع کردند به سمپاشی کانون‌های آلوده به ملخ در سطح شهر.

این‌طور که محسن موسوی، رئیس اداره جهاد کشاورزی شهرستان فر دیس توضیح داده، این ملخ‌ها، از نوع شاخک کوتاه‌مرکشی‌اند و بومی ایران که از یک نقطه به نقطه دیگر کوچ می‌کنند.

تاصر دیروز از هجوم ملخ‌ها به مزارع کشاورزی فر دیس خبری داده نماند اما گفته شد که دو تیم کارشناسی از جهاد کشاورزی استان البرز و شهرستان فر دیس به مزارع کشاورزی و باغی این شهرستان اعزام شده‌اند تا مطمئن شوند که خطری محصولات زراعی و باغی را تهدید نمی‌کند.

ملخ‌مرکشی یکی از مهم‌ترین گونه‌های ملخ زبان‌آور در ایران است و در نقاط خشک و نیمه‌صحرایی کشور به مراتب، مزارع غلات و صیفی حمله و آسیب وارد می‌کند. همین ملخ‌ها پنج روز پیش، با فروکش کردن سیل و گرم شدن هوا، به شهر سیل‌زده آق‌قلا

علیرضانادری، مسئول بخش حشرات سازمان محیط‌زیست: طغیان حشرات پس از تغییر اکولوژی طبیعی است، منتظر افزایش حشرات دیگر در طول دو هفته آینده باشیم

تا ۲۵ اردیبهشت تمام می‌شود، اما این بار سمپاشی از اواخر فروردین آغاز شده و تا ۵ خرداد ادامه خواهد داشت.

کرم‌های پشمالو، فرصت پروانه‌شدن ندارند

علاوه بر ملخ‌ها، از سه روز پیش هزاران کرم پشمالو به مناطق مسکونی، معابر، مزارع کشاورزی و باغ‌های ساوجبلاغ هجوم آورده‌اند. حضور این همه کرم که ردشان در خانه‌ها هم پیدا می‌شود، خیلی‌ها را غافلگیر کرد. دیروز محمود صفاخیل، معاون خدمات شهر شهرداری گل‌سار شهرستان ساوجبلاغ استان البرز در این باره گفت که براساس بررسی‌ها، بارندگی‌ها و سیلاب‌های اسال از علل اصلی هجوم کرم‌ها به منطقه است. او با صحبت از غافلگیری مدیران شهری و شهروندان گل‌سار گفت: «گرچه وجود کرم‌ها خوان گسترده‌ای برای پرندگان است، اما آفت بزرگی برای درختان و کشاورزی پایین‌دست این شهر به شمار می‌رود.» با آمدن کرم‌های پشمالو، هر چند آنها عمر

کوتاهی دارند و به‌زودی تبدیل به پروانه خواهند شد، طرح آفت‌زدایی با استفاده از سموم سازگار با محیط زیست در گل‌سار آغاز شده است. نگرانی‌ها از این است که در همین مدت کوتاه، مزارع خسارت ببینند.

کرم‌های پشمالو در هفته گذشته، در لرستان هم دیده شدند؛ منازل مردم گل‌دشت، خیرآباد و اسپستان بر از کرم‌های پشمالوی سیاه شد و مردم از نگرانی با محیط زیست تماس گرفتند. محمدحسین یازگیرهدری کل محیط زیست لرستان به «مهر» توضیح داد که در این مناطق خانه‌های مردم در کنار اراضی کشاورزی قرار دارد و همین باعث شده این کرم‌ها به مناطق مسکونی بروند.

ملخ‌های دریایی، مهاجمان خطرناک

اواخر فروردین ملخ‌های صحرایی، رطوبت ایران را مناسب دیدند، از خلیج فارس گذشتند و ۶ استان جنوبی را به محاصره درآوردند. این آفت‌ها که خسارت ناشی از

هجوم‌شان در منابع تاریخی هم گفته شده، بعد از ۴۰ سال بزرگترین حمله ملخ‌ها را در ایران رقم زدند. دسته‌های ملخ‌های صحرایی که به دلیل توانایی گذشتن از دریا، ملخ دریایی هم نامیده می‌شوند، از شبه‌جزیره عربستان به

سرزمین ما پرواز کردند. تهدید از شبه‌جزیره عربستان به این‌گونه برای امنیت غذایی کشور چنان پراهمیت است که سازمان فائو هم درباره هجوم آنها هشدار داد.

سوسک‌ها و ملخ‌ها در مناطق سیل‌زده

اوایل اردیبهشت سوسک‌ها به ۲ روستای دهلران حمله کردند. این اتفاق برای اهالی خیلی عجیب بود و شایعه مهاجر بودن سوسک‌ها دهان به دهان می‌گشت و کشاورزان به هراس افتاده بودند که ملخ‌های تازه‌وارد، همان‌هایی باشند که از عربستان آمده‌اند و هیچ محصولی را سالم باقی نخواهند گذاشت. با این همه هجوم این حشرات به اندازه آن‌چه در شایعه‌ها گفته شده بود، گسترده نبود و همان‌وقت مجید عسگری، فرماندار شهرستان دهلران ماجرا را تکذیب کرد و به فارس گفت: «این ملخ‌ها محلی‌اند که با توجه به شرایط مناسب آب و هوایی و مطلوب بودن شرایط تغذیه‌ای شاهد طغیان آنها بوده‌ایم.» چند روز بعد

از این هم تعداد زیادی سوسک سیاه در مناطقی از آبدانان و دره‌شهر مشاهده شده است. در خبرها آمده بود که این سوسک‌ها که بویی بسیار نامطبوع دارند، به مناطقی از بخش سیل‌زده مازین هم هجوم برده‌اند. در روزهای گذشته گزارش‌هایی از هجوم همین سوسک به مناطق سیل‌زده خوزستان داده شد.

کسی نگران پروانه‌ها نیست

هفته پیش بود که اهالی جنوب‌شرق تهران پروانه‌ها را دیدند. نهصد یا هزار پروانه، میلیون‌ها پروانه خیلی طولی نکشید که پروانه‌ها به نقاط مختلف تهران رسیدند و در کرج هم دیده شدند. جهاد کشاورزی از پیش اعلام کرده بود که این حشرات، آفت نیستند و نباید آنها را از بین برد. در طول دوده گذشته، این چهارمین موج پروانه‌هاست که اتفاق افتاده، هر چند تا پیش از این خشکسالی‌های طولانی و نباریدن باران، چشم‌ها را به ندیدن این زیبایی عادت داده بود. موج پروانه‌ها قبل از این که به تهران برسد اما به نقاط دیگری از کشور رسیده بود. براساس گزارش سازمان محیط‌زیست از اواسط دی ماه پارسل، حضور جمعیت بالایی از این پروانه‌ها در جنوب استان سیستان و بلوچستان گزارش شده بود. جمعیت آنها با گرم‌تر شدن فصل و رفتن به سمت بهار در عرض‌های شمالی‌تر بیشتر شد و پیش‌بینی شد که با بهاری شدن مناطق شمالی کشور، پروانه‌ها در تمام این مناطق به وفور یافت شوند. بعد از بارندگی‌های نوروز در اواخر فروردین، استان‌های سیل‌زده جنوبی هم از پروانه پر شد و حالا نوبت تهران و کرج است که میزبان

عکس: ایرنا

این همه حشره‌ها از کجا آمده‌اند؟

علیرضانادری، مسئول بخش حشرات سازمان حفاظت محیط‌زیست به «شهروند» می‌گوید همه این اتفاقات طبیعی است؛ وقتی اکولوژی به دلیل بارش‌ها تغییر می‌کند، جمعیت هر حشره‌ای ممکن است زیاد شود چون غذای آن افزایش یافته است. وقتی پوشش گیاهی گسترش پیدا می‌کند، حشراتی که وابسته به گیاهان هستند، افزایش جمعیت پیدا می‌کنند و این طبیعی است. بنابراین در روزهای آینده باید منتظر باشیم که حشرات دیگری مثل سنجاقک‌ها ز باد شوند. نادری توضیح می‌دهد که پس از بارش به دلیل افزایش پوشش گیاهی و آب، حشرات یاد می‌شود و این اتفاقی طبیعی در مناطق معتدله است: «در مناطق سردسیر و حاره‌ای یا گرمسیر چنین طغیان‌هایی کمتر اتفاق می‌افتد اما در مناطق معتدله وقتی ابتدا خشکسالی است و ناگهان شرایط خوب می‌شود، همه حشرات برای حفظ نسل، در کوتاه‌مدت تکثیر می‌شوند و تعدادشان افزایش می‌یابد. این اتفاقی که شاهدیم تلاش حشرات برای حفظ بقاست. بنابراین باز باید انتظار داشته باشیم که انواع دیگری از حشرات در یکی دو هفته اخیر افزایش پیدا کنند تا زمانی که بارندگی‌ها کاهش پیدا کند و هواروبه گرمی برود.»

این زیبایی رنگارنگ باشد. دلیل حضور این حشرات هم این‌طور عنوان شد: «با تغییر دوره‌های بارشی در کشور که هر چند سال اتفاق می‌افتد، افزایش بارش‌ها و معتدل شدن زمستان‌ها، اقلیم مدیترانه‌ای می‌شود و گیاهانی که میزبان این پروانه‌اند، پوشش مناسب و وسیع‌تری پیدا می‌کنند. پروانه‌ها به سرعت با تخم‌گذاری روی این گیاهان وارد دوران دگرذیسی و پروانه‌های بالغ در کمتر از سه هفته ظاهر می‌شوند. این پروانه‌ها هم دوباره تخم‌گذاری و این چرخه را باز هم تکرار می‌کنند، تا جایی که هنوز پوشش گیاهی و رطوبت و دما مناسب باشد.» بر این اساس با هر چه گرم‌تر شدن هوا و کاهش بارندگی‌ها، جمعیت این پروانه‌ها هم رفته‌رفته کمتر خواهد شد، تا زمانی شرایط مناسب رشد آن در سال‌های آینده دوباره فرآبرسد.

پشه‌ها هم آمدند

ایسنا گزارش داده که با وجود مانداب‌های ناشی از افزایش بارندگی، شمار پشه‌ها در تهران زیاد شده است. در این باره علیرضانادری با توضیح این‌که پشه‌های خانگی، حشره‌ای از خانواده Culicidae است، گفته: «آب‌های راكد در تكثیر و افزایش جمعیت این گونه تأثیرگذار است. امسال هم ممکن است به دلیل افزایش حجم بارش و ایجاد مانداب‌ها و آب‌های راكد در اطراف شهرهایی مثل تهران فرصت تخم‌گذاری برای این پشه‌ها فراهم شده باشد، البته این پشه‌ها خیلی زود از بین می‌روند، چون با افزایش دما و تبخیر این آب‌ها خشک می‌شود و همین وضع فرصت تکثیر را از آنها می‌گیرد.»

پنگولین؛ کورکودار تجارت حیات وحش در میان پستانداران

سپهر سلیمی | سازمان ملل متحد هفته پیش با انتشار گزارشی به جهانیان هشدار داد که یک میلیون گونه در معرض خطر انقراضند. یکی از این گونه‌ها پنگولین (Pangolin) است؛ مورچه‌خوار پولک‌دار. جمعیت پنگولین‌های آسیایی در ۱۰ سال گذشته تا ۸۰ درصد کاهش یافته است. در طول این یک دهه بیش از یک میلیون پنگولین شکار شده است. در بین پستانداران این حیوان در صدر فهرست گونه‌های تجارت غیرقانونی حیات وحش در جهان قرار دارد. از گوشت مورچه‌خوار پولک‌دار در طب سنتی چینی برای درمان آرتروز و مشکلات شیردهی استفاده می‌شود. بالا بودن تقاضا باعث شده است که قیمت گوشت این حیوان از دهه ۱۹۹۰ تا امروز هر کیلو از ۱۲ دلار به ۳۰۰ دلار افزایش یابد.

حقوق حیوانات